

INTERVJU: Predrag Bošković, ministar rada i socijalnog staranja

Ako ne bude dogovora, Zakon o radu stupa na snagu 22. decembra

Zakon kaže da, ako je radnik radio na poslovima u nekoj firmi 24 mjeseca, poslodavac mu mora ponuditi ugovor na neodređeno vrijeme, ili ga otpustiti. Poslodavci traže da se taj rok produži, a sindikati ostaju pri sadašnjem rješenju. Država će podržati svaki njihov dogovor, ali do utvrđenog roka - 22. decembra, kaže za Pobjedu Predrag Bošković

Razgovarao
Goran Popović

PODGORICA - Vrlo čudne stvari dešavaju se na crnogorskom tržištu rada. Premijer Đukanović je prije nekoliko dana izjavio kako ponekad istovremeno bilježimo i rast zaposlenosti i rast nezaposlenosti?! Statističari takođe saopštavaju zvaničan podatak da je aktuelna tražnja za radnom snagom u Crnoj Gori jednaka broju prijavljenih na Zavodu za zapošljavanje?!

Odgovore na ova i druga pitanja vezana za kretanja na crnogorskom tržištu rada potražili smo kod Predraga Boškovića, ministra rada i socijalnog staranja. No, u ovom trenutku je još aktuelnija tema novi Zakon o radu koji treba da stupi na snagu za nekoliko dana - 22. decembra...
POBJEDA: Još se „lome koplja“ između poslodavaca i sindikata oko odredbe novog Zakona o radu u kojem se rad na određeno vrijeme ograničava na 24 mjeseca. Hoće li taj zakon stupiti na snagu kako je predviđeno - 22. decembra?

BOŠKOVIĆ: Zakon je tu vrlo jasan. Taj zakon je izmijenjen 2011. godine, sa odredbom da snagu stupa 22. decembra 2013. godine. Zakon kaže da, ako je radnik radio na poslovima u nekoj firmi 24 mjeseca, sa ili bez prekida, njemu poslodavac nakon toga mora ponuditi ugovor na neodređeno vrijeme, ili ga mora otpustiti.

To rješenje je zapravo rezultat kompromisa između sindikata i poslodavaca, sa kojim se država saglasila. Sada, zbog ekonomske krize koja je potrajala duže nego što smo svi pretpostavljali, poslodavci su tražili izmjenu zakona u smislu da se taj period rada na određeno vrijeme produži na pet godina, kako je to predviđeno, recimo, zakonima u Makedoniji i Srbiji. Još je sve u fazi pregovaranja između

Rad „na crno“, isplata „na ruke“

POBJEDA: Šta preduzimate protiv rada „na crno“, protiv isplate plata „na ruke“, neuplaćivanja poreza i doprinosa?

BOŠKOVIĆ: To su uočljive devijacije na tržištu rada. Mi smo procjenjivali nivo sive ekonomije na tržištu rada u Crnoj Gori i imamo ta saznanja. Protiv toga ćemo se svakako boriti u narednom periodu. Tu veliku ulogu sada ima Uprava za inspekcijske poslove, odnosno Inspekcija rada koja sada radi u okviru te Uprave. To je prva instanca koja će se boriti protiv sive ekonomije na tržištu rada. Ministarstvu je ostavljena mogućnost da kreiramo taj poslovni ambijent, poslovnu politiku u domenu rada i radnih odnosa, kako bi se te devijacije predupredile i onemogućile.

sindikata i poslodavaca. Država će, svakako, podržati bilo koje rješenje do kojeg zajednički dođu poslodavci i sindikati. U svakom slučaju, ako do dogovora ne dođe, Zakon će stupiti na snagu sa već usvojenim odredbama koje će se primjenjivati već od 23. decembra.

POBJEDA: Zašto se toliko „zateže“ oko ovih rješenja iz Zakona?

BOŠKOVIĆ: Razumijem bojazan poslodavaca, njihov rezon da u vrijeme ekonomske krize interesi firme moraju biti na prvom mjestu i nastojanje da obezbijede stabilnost u poslovanju. Sa druge strane, razumijem i strahovanje sindikata da će se rad na određeno vrijeme dodatno produžiti. Lično mislim da oni zapravo imaju isti interes, jer bez stabilne firme nema plata zaposlenima, a bez zadovoljnog zaposlenog nema ni dobre firme.

POBJEDA: Ovih dana je objavljeno da je tražnja za radnom snagom jednaka broju nezaposlenih u Crnoj Gori. Kako

Jedna od mjera koju smo preduzeli još u martu ove godine jeste da smo podigli minimalnu zaradu sa 148 na 193 eura. Krajem decembra imaćemo izvještaj Ministarstva finansija o efektima te mjere. Nakon toga ćemo vidjeti šta treba da bude sljedeći korak, da li da se zadržimo na tih 193 eura ili da još podignemo minimalnu zaradu u Crnoj Gori, jer je upravo to jedan od načina izbjegavanja obaveza prema državi, ali, u krajnjem, i prema radnicima koji primaju plate „na ruke“ i tako ostaju uskraćeni za značaj iznos doprinosa. Drugi problem je klasično zapošljavanje „na crno“. To je, istina, kod nas izraženo u manjoj mjeri, ali je svakako prisutno, posebno u vrijeme ekonomske krize, kad

objašnjavate takva kretanja na ovdašnjem tržištu rada?

BOŠKOVIĆ: S obzirom da je Crna Gora mala ekonomija i malo tržište radne snage ima svoje specifičnosti. Bitno je da smo mi prepoznali koje su to specifičnosti tržišta rada u

se ljudi snalaze na razne načine.

POBJEDA: Kako je to moguće još energičnije suzbijati?

BOŠKOVIĆ: Naša preporuka je da se kapaciteti Uprave za inspekcijske poslove podignu na značajno veći nivo i očekujem da će Vlada uskoro krenuti u tom pravcu. U ovom Ministarstvu je dosta urađeno na tom planu, pogotovo kod refundacije porodiljskih odsustava i materijalnog obezbjeđenja porodice. Tu smo uočili zaista veliki broj nepravilnosti, ali sigurna sam da ćemo se sa tim izboriti do kraja. Jednostavno, mi moramo da obezbijedimo da se u oblasti rada i radnih odnosa sve odvija u okvirima zakona i da devijantne pojave najstrože sankcionišemo.

Crnoj Gori i sve aktivnosti predviđene za naredni period usmjerene su na stabilizaciju tog tržišta.

POBJEDA: Koje ste to karakteristike tržišta rada detektovali?

BOŠKOVIĆ: Prva specifičnost

je da ima nezaposlenih na Zavodu za zapošljavanje praktično koliko i stranaca koji se tokom godine zapošljavaju u Crnoj Gori. Druga specifičnost je veoma izražen sezonski karakter tržišta rada, zbog izuzetno jakog uticaja turističke sezone i poslova koji se otvaraju tokom ljetnjih mjeseci.

Sa druge strane imamo nedovoljnu ponudu onih zanimanja koja su prepoznata kao deficitarna u Crnoj Gori i upravo na tome zadnjih nekoliko godina Zavod za zapošljavanje intenzivno radi. Dakle, lica koja su prijavljena Zavodu, a teže su zaposliva, jer za njihovim karakteristikama i kvalifikacijama nema dovoljno tražnje, usmjeravaju se na preobuku i doobuku za ona zanimanja koja su tražena na tržištu rada. Mi smo napravili kvalitetan iskorak, napravili programe prek-

- Mi ćemo sve učiniti da domaća radna snaga prva osjeti benefite ovih investicija

valifikacije i to za poz-natog poslodavca. Mislim da će to dati rezultate, ali svakako treba malo strpljenja i vremena da bi sasvim zaživjelo.

POBJEDA: Ima li na Zavodu za zapošljavanje i onih koji zapravo ne traže posao?

BOŠKOVIĆ: Pa, ima. Pogotovo zbog toga što je prije par godina uvedena mogućnost da se tako ostvaruje i pravo na zdravstveno osiguranje za nezaposlene. Ima, dakle, onih koji su nezainteresovani za posao, ali su prijavljeni na Zavodu za zapošljavanje da bi ostvarili to pravo. O kome se konkretno radi je teško utvrditi ili ograničiti nekome to pravo, ali šta da radimo, moramo se suočavati i sa takvim problemima.

POBJEDA: Mislite li da će investicija u Kumboru i već skoro izvjesna izgradnja auto-puta otvoriti značajniji broj radnih mjesta i hoće li tu biti mjesta za domaću radnu snagu, a ne za strance?

BOŠKOVIĆ: Kao što je premijer prošle godine u svom ekspezeu naveo, ono što mi stvarno očekujemo jeste jedan značajan broj kapitalnih projekata u Crnoj Gori. Ne radi se tu samo o Kumboru i auto-putu, već i o Lušnici, Plavim horizontima, drugom bloku Termoelektrane... Iskreno se

